

FILIPINO

Unang Markahan – Modyul 1: PANITIKANG ASYANO

Filipino – Ikasiyam na Baitang
Pansariling Pagkatuto na Modyul
Binagong Sipi 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilimbag sa Pilipinas ng DepEd Cebu City Division, Region VII
Office Address: Imus Avenue, Cebu City
Telefax: 255-1516

E-mail Address: cebu.city@deped.gov.ph

Filipino

**Unang Markahan – Modyul 1:
Mga Akdang Pampanitikan sa
Timog-Silangang Asya
(Unang Linggo)**

Paunang Salita

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Filipino!

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga guro mula sa pambalikong paaralan upang gabayan ka. Binuo ito upang matulungan kang makamit ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12. Hangad din namin na mapagtagumpayan mo ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ka sa mapatnubay at malayang pagkatuto ng mga gawain ayon sa iyong kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ka upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang iyong mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita mo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Bilang katuwang sa pag-aaral, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Ang mga sumusunod ay ang mga bahagi ng bawat aralin:

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral/pagganyak upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon. Maari rin itong magsisilbing pagganyak.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin/Talakayin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Pagyamanin/Karagdagan ng Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Panimula

Magsisimula na tayong maglakbay sa Timog-Silangang Asya at iyong pag-aralan ang ilan sa kanilang panitikan na may malaking impluwensiya rin sa uri ng panitikan na mayroon tayo ngayon. Uunahin nating ang isang maikling kwentong Makabanghay.

MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELC)

F9PN-Ia-b-39- Nasusuri ang mga pangyayari at ang kaugnayan nito sa kasalukuyan sa lipunang asyano batay sa napakinggang akda.

F9PB-Ia-b-39- Nabibigyang kahulugan ang malalim na salitang ginamit sa akda batay sa denotatibo o konotatibong kahulugan.

F9PS-Ia-b-41- Nasusuri ang maikling kwento batay sa ;paksa,mga tauhan,pagsunod-sunod sa mga pangyayari,estilo sa pagsulat ng awtor ,iba pa.

F9PU-Ia-b-41 Napagsusunod-sunod ang mga pangyayari sa akda.

Subukin

Panuto: Basahin at unawain ang mga katanungan at piliin ang pinakatamang sagot sa mga pagpipilian. Isulat sa papel ang sagot.

1. Kapag ang maikling kwento ay nakatuon sa pagbuo ng mga pangyayari, ito'y mauuri bilang maikling kwentong_____.
A. kababalaghan   C. pangtauhan
B. katutubong-kulay   D. makabanghay
2. Ang bansang ito ay napabilang sa Timog-Silangang Asya.
A. China   C. Singapore
B. Taiwan   D. Korea
3. Ito ay ang maayos o masinop na daloy ng magkakaugnay na pangyayari sa mga akdang tuluyan tulad ng maikling kwento.
A. banghay   C. talata
B. buod   D. sanaysay
4. Ang pinakamasidhi at kapana-panabik na bahagi ng kwento kung saan haharapin ng pangunahing tauhan ang kanyang suliranin.
A. Simula   C. Tunggalian
B. Wakas   D. Kasukdulan
5. Bahagi ng kwento kung saan malalaman ang kinahinatnan ng mga tauhan.
A. Simula   C. Tunggalian
B. Wakas   D. Kasukdulan
6. Ang kaluwagang-palad ay halimbawa ng salitang_____.
A. denotatibo   C. konotatibo

Aralin

1

A. ANG AMA

Maikling Kwentong Makabanghay (Singapore)

Isinalin sa Filipino ni Mauro R. Avena

(Unang Araw)

Alamin

Ang araling ito ay naglalaman ng maikling kwentong salin ni Mauro R. Avena na pinamagatang “Ang Ama” mula sa Singapore. Ilalahad dito ang suliraning kinakaharap ng isang ama sa pamilya at kung paano ito nakaaapekto sa sikolohiya ng mga anak.

Sa pagtatapos ng araling ito, ikaw ay inaasahang :

1. nakasusuri ng maikling kwento batay sa pagkasunud-sunod ng mga pangyayari;
2. nabibigyang kahulugan ang malalim na salitang ginamit sa akda batay sa denotatibo o konotatibong kahulugan.

Balikan

Magtala ng mga katangian na gusto mo sa isang iniidolong AMA.

1.		6.
2.		7.
3.		8.
4.		9.
5.		10

Tuklasin

Panuto: Basahin at suriin ang pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari sa kwentong “Ang Ama” mula sa Singapore upang malaman mo kung paano ba naiiba ang kwentong makabanghay sa iba pang uri ng kwento.

Ang Ama

(Isinalin sa Filipino ni Mauro R. Avena)

Magkahalo lagi ang takot at pananabik kapag hinihintay ng mga bata ang kanilang ama. Ang takot ay sa alaala ng isang lasing na suntok sa bibig na nagpapatulo ng dugo at nagpapamaga ng ilang araw sa labi. Ang pananabik ay sa pagkain na paminsan-minsa’y inuuwi ng ama ang malaking supot ng mainit na pansit na iginisa sa itlog at gulay. Ang totoo, para sa sarili lang niya ang iniiuwing pagkain, lamang ay napakarami nito upang maubos niya nang mag-isa; pagkatapos ay naroon magkagulo sa tira ang mga bata na kanina pa aali-aligid sa mesa. Kundi sa pakikialam ng ina na mabigyan ng kaniya-kaniyang parte ang lahat-kahit ito’y sansubo lang ng masarap na pagkain, sa mga pinakamatanda at malakas na bata lamang mapupunta ang lahat, at ni katiting ay walang maiiwan sa maliliit.

Anim lahat ang mga bata. Ang dalawang pinakamatanda ay isang lalaki, dose anyos, at isang babae, onse; matatapan ang mga ito kahit na payat, at nagagawang sila lang lagi ang maghati sa lahat na bagay kung wala ang ina, upang tiyaking may parte rin ang maliliit. May dalawang lalaki, kambal, na nuwebe anyos, isang maliit na babae, otso anyos at isang dos anyos na paslit pa, katulad ng iba ay maingay na naghahangad ng marapat niyang parte sa mga pinag-aagawan.

Natatandaan ng mga bata ang isa o dalawang okasyon na sinorpresa sila ng ama ng kaluwagang-palad nito. Sadyang nag-uwi ito para sa kanila ng dalawang supot ng pansit guisado at masaya nilang pinagsaluhan ang pagkain na hirap nilang ubusin. Kahit na ang ina nila’y masayang nakiupo sa kanila’t kumain ng kaunti.

Pero hindi na naulit ang masayang okasyong ito, at ngayo’y hindi nag-uwi ng pagkain ang ama; sa katunaya’y ipinapalagay ng mga batang mapalad sila kung hindi ito umuuwing lasing at nanggugulpi ng kanilang ina. Sa kabila niyo’y umaasa pa rin sila at kung gising pa sila pag-uwi sa gabi ng ama, naninipat ang mga matang titingnan nila kung may *brown* na supot na nakabitin sa tali ng mga daliri nito.

Kung umuuwi itong pasigaw-sigaw at padabog-dabog, tiyak na walang pagkain, at ang mga bata’y magsisiksikan, takot na anumang ingay na gawa nila ay makainis sa ama at umakit sa malaking kamay nito upang pasuntok na dumapo sa kanilang mukha. Madalas na masapok ang mukha ng kanilang ina; madalas iyong marinig ng mga bata na humihikbi sa mga gabing tulad nito at kinabukasan ang mga pisngi at mata niyon ay mamamaga, kaya mahihiya itong lumabas upang maglaba sa malalaking bahay na katabi nila. Sa ibang mga gabi, hindi paghikbi ang maririnig ng mga bata mula sa kanilang ina, kundi isang uri ng nagmamakaawa at

ninenerbiyos na pagtawa at malakas na bulalas na pag-ungol mula sa kanilang ama at sila'y magtatanong kung ano ang ginagawa nito.

Kapag umuwi ang ama ng mas gabi kaysa dati at mas lasing kaysa dati may pagkakataong ilalayo ng mga bata si Mui Mui. Ang dahila'y si Mui Mui, otso anyos at sakitin at palahalinghing na parang kuting, ay madalas kainisan ng ama. Uhugin,pangiwi-ngiwi, ito ay mahilig magtuklap ng langib sa galis na nagkalat sa kaniyang mga binti,na nag-iiwan ng mapula-pulang mga patse, gayong paulit-ulit siyang pinagbabawalan ng ina. Pero ang nakakainis talaga ay ang kanyang halinghing. Mahaba at matinis, iyon ay tumatagal ng ilang oras, habang siya ay nakaupo sa bangko sa isang sulok ng bahay, namamaluktot nang pahiga sa banig kasama ang ibang bata, na di-makatulog. Walang pasensya sa kaniya ang pinakamatandang lalaki at babae, na malakas siyang irereklamo sa ina na pagagalitan naman siya sa pagod na boses; pero sa gabing naroon ang ama, napapaligiran ng bote ng beer na nakaupo sa mesa, iniingatan nilang mabuti na hindi humahalinghing sa Mui Mui. Alam nila na ang halinghing niyon ay parang kudkuran na nagpapangilo sa nerbiyos ng ama at ito'y nakabubulahaw na pasigaw at kung hindi pa iyon huminto,ito'y tatayo,lalapit sa bata at hahampasin iyon nang buong lakas. Pagkatapos ay haharapin nito at papaluin din ang ibang bata na sa tingin nito,sa kabuuan,ay ang sanhi ng kaniyang kabuwisitan.

Noong gabing umuwi ang ama na masamang-masama ang timpla dahil nasisante sa kaniyang trabaho sa lagarian,si Mui Mui ay nasa gitna ng isang mahahabang halinghing at hindi mapatahan ng dalawang pinakamatandang bata gayung binabalaan nilang papaluin ito. Walang ano-ano, ang kamao ng ama ay bumagsak sa nakangusong mukha ng bata na tumalsik sa kabila ng kwarto, kung saan ito ay nanatiling walang kagalaw-galaw.Mabilis na naglabasan ng bahay ang ibang mga bata sa inaasahang gulo. Nahimasmasan ng ina ang bata sa pamamagitan ng malamig na tubig.

Pero pagkaraan ng dalawang araw,si Mui Mui ay namatay,at ang ina lamang ang umiyak habang ang bangkay ay inihahandang ilibing sa sementeryo ng nayon may isang kilometro ang layo roon sa tabi ng gulod. Ilan sa taganayon na nakatatanda sa sakiting bata ay dumating upang makiramay. Sa ama na buong araw na nakaupong nagmumukmok ay doble ang kanilang pakikiramay dahil alam nilang nawalan ito ng trabaho. Nangolekta ng abuloy ang isang babae at pilit niya itong inilagay sa mga palad ng ama na di-kawasa puno ng awa sa sarili, ay nagsimulang humagulgol. Ang balita tungkol sa malungkot niyang kinahinatnan ay madaling nakarating sa kaniyang amo, isang matigas ang loob pero mabait na tao, na noon di'y nagdesisyong kunin siya uli, para sa kapakanan ng kaniyang asawa at mga anak. Dala ng kagandahang-loob, ito ay nagbigay ng sariling pakikiramay,kalakip ang munting abuloy (na minabuti nitong iabot sa asawa ng lalaki imbes sa lalaki mismo).Nang makita niya ang dati niyang amo at marinig ang magaganda nitong sinabi bilang pakikiramay sa pagkamatay ng kaniyang anak,ang lalaki ay napaiyak at kailangang muling libangin.

Ngayo'y naging napakalawak ang kaniyang awa sa sarili bilang isang malupit na inulilang ama na ipinaglalamay ang wala sa panahong pagkamatay ng kaniyang dugo at laman. Mula sa kaniyang awa sa sarili ay bumulwak ang wagas na pagmamahal sa patay na bata,kaya madalamhati siyang nagtatawag,"Kaawa-awa kong Mui Mui! Kaawa-awa kong anak!" Nakita niya ito sa libingan sa tabi ng gulod-payat,maputla at napakaliit at ang mga alon ng lungkot at awa na nagpayanig sa

matipuno niyang mga balikat at brasong kayumanggi ay nakakatakot tingnan. Pinilit siyang aluin ng mga kapitbahay, na ang iba'y lumayo na may luha sa mga mata at bubulong-bulong," Maaring lasenggo nga siya at iresponsable, pero tunay na mahal niya ang bata."

Tinuyo ng nagdadalamhating ama ang kaniyang mga luha at saka tumayo. Mayroon siyang naisip. Mula ngayon, magiging mabuti na siyang ama. Dinukot niya sa bulsa ang perang ibinigay ng kaniyang amo sa asawa (na kiming iniabot naman ito agad sa kaniya, tulad ng nararapat). Binilang niya ang papel-de-bangko. Isa man dito ay hindi niya gagastusin sa alak. Hindi na kailanman. Matibay na pasiya na lumabas siya ng bahay. Pinagmasdan siya ng mga bata. Saan kayo pupunta, tanong nila. Sinundan nila ito ng tingin. Papunta ito sa bayan. Nalungkot sila, dahil tiyak nila na uuwi itong dala muli ang mga bote ng beer.

Pagkalipas ng isang oras, bumalik ang ama. May bitbit itong malaking supot na may mas maliit na supot sa loob. Inilapag nito ang dala sa mesa. Hindi makapaniwala ang mga bata sa kanilang nakita. Pero iyon ba'y kahon ng mga tsokolate? Tumingin silang mabuti. May supot ng ubas at isang kahon yata ng biskwit. Nagtaka ang mga bata kung ano nga ang laman niyon. Sabi ng pinakamatandang lalaki 'y biskwit; nakakita na siya ng maraming kahon tulad niyon sa tindahan ni Ho Chek sa bayan. Ang giit naman ng pinakamatandang babae ay kendi, 'yong katulad ng minsan'y ibinigay nila ni Lau Soh, na nakatira roon sa malaking bahay na pinaglalabhan ng nanay. Ang kambal ay nakisaya sa pandidilat at pagngisi sa pananabik; masaya na sila ano man ang laman niyon. Kaya nagtalo at nanghula ang mga bata. Takot na hipuin ang yaman na walang senyas sa ama. Inip silang lumabas ito ng kaniyang kwarto.

Di nagtagal ay lumabas ito, nakapagpalit na ng damit at dumiretso sa mesa. Hindi dumating ang senyas na nagpapahintulot sa mga batang ilapat ang mga kamay sa pinag-iinteresang yaman. Kinuha nito ang malaking supot at muling lumabas ng bahay. Hindi matiis na mawala sa mata ang yaman na wari'y kanila na sana, nagbulungan ang dalawang pinakamatanda nang matiyak na hindi sila maririnig ng ama. "Tingnan natin kung saan siya pupunta." Nagpumulit na sumama ang kambal at ang apat ay sumunod nang malayo-layo sa ama. Sa karaniwang pagkakataon, tiyak na makikita sila nito at sisigawang bumalik sa bahay, pero ngayo'y nasa isang bagay lamang ang isip at hindi man lang sila napuna.

Dumating ito sa libingan sa tabing gulod. Kahuhukay pa lamang ng puntod na kaniyang hinintuan. Lumuhod at dinukot ang mga laman ng supot na dahan-dahang inilapag sa puntod, habang pahikbing nagsalita, "Pinakamamahal kong anak, walang maiaalay sa iyo ang iyong ama kundi ang mga ito. Sana'y tanggapin mo." Nagpatuloy itong nakipag-usap sa anak, habang nagmamasid sa pinagkukublihang mga halaman ang mga bata. Madilim na ang langit at ang maitim na ulap ay nagbabantang mapunit anumang saglit, pero patuloy sa pagdarasal at pag-iyak ang ama. Naiwan sa katawan ang basang kamisadentro. Sa isang iglap, ang kanina pang inip na inip na mga bata ay dumagsa sa yaman. Sinira ng ulan ang malaking bahagi niyon, pero sa natira sa kanilang nailigtas nagsalo-salo sila tulad sa isang piging na alam nilang 'di nila mararansang muli.

Suriin/ Talakayin

Alam mo ba na...

Ang kwentong “Ang Ama” ay isang uri ng **kwentong makabanghay** na nakatuon sa pagkakabuo ng mga pangyayari? Mahalagang matukoy ang pagkasunod-sunod ng mga pangyayari at ang estilo na ginamit ng may-akda. Ngunit ano nga ba ang banghay?

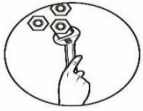
Ang **banghay** ay ang maayos o masinop na daloy ng magkakaugnay na pangyayari sa mga akdang tuluyan tulad ng maikling kwento ,alamat,nobela at iba pa. Ang mga akda ay makapag-iiwan lamang ng kakintalan sa isipan ng mga mambabasa kung may mangyayari at kung masasagot ang mga katanungang tulad ng sumusunod; Ano ang nangyari? Bakit iyon nangyari? Ano ang naging wakas.

Mula sa banghay ay makabubuo ng balangkas kung saan makikita ang pagkakaugnay-ugnay at mabilis na galaw ng mga pangyayari. Narito ang karaniwang balangkas ng mga akdang pasalaysay tulad ng maikling kwento:

Simula: Ito ay ang bahagi kung saan ipapakilala ang tauhan,tagpuan at suliraning kakaharapin
Pataas na Aksyon: Sa bahaging ito ay magsisimula na ang pagtatangkang paglutas sa mga suliraning kakaharapin ng pangunahing tauhan tungo sa pagpapasidhi ng interes at kapanabikan.
Kasukdulan: Pinakamasidhi at kapanapanabik na bahagi kung saan haharapin ng pangunahing tauhan ang suliranin.
Pababang Aksyon: Dito ay masusuloyunang o matamo na ang suliranin na kinakaharap lalo na sa mga mabubuting tauhan.
Wakas: Dito ilalahad na ang kinahinatnan ng buhay ng mga tauhan sa kwento.

Isaisip

Isagawa

A. Subukan mong ibigay ang denotatibong kahulugan ng mga sinalungguhitang pahayag ayon sa pahiwatig nito sa pangungusap. (Isulat sa papel ang sagot)

1. Alam nila na ang halinghing niyon ay parang kudkuran na nagpapangilo sa nerbiyos ng ama at ito'y nakabubulahaw na sisigaw, at kung hindi pa iyon huminto, itoy tatayo, lalapit sa bata at hahampasin iyon nang buong lakas.
2. Ang balita tungkol sa malungkot niyang kinahinatnan ay madaling nakarating sa kaniyang amo, isang matigas ang loob pero mabait na tao, na noon di'y nagdesisyong kunin siya uli, para sa kapakanan ng kaniyang asawa at mga anak.
3. Mula sa kaniyang awa sa sarili ay bumulwak ang wagas na pagmamahal sa patay na bata.
4. Ang takot ay sa alaala ng isang lasing na suntok sa bibig na nagpapatulo ng dugo at nagpapamaga ng ilang araw sa labi.
5. Natatandaan ng mga bata ang isa o dalawang okasyon na sinorpresa sila ng ama ng kaluwagang-palad nito.
6. Kung umuuwi itong pasigaw-sigaw at padabog-dabog, tiyak na walang pagkain at ang mga bata'y magsisiksikan, takot na anumang ingay na gawa nila ay makainis sa ama at umakit sa malaking kamay nito upang pasuntok na dumapo sa kanilang mukha.

B. Panuto: Sagutin ang mga katanungan ayon sa antas ng iyong pag-unawa sa kwento. Isulat sa papel ang iyong sagot.

1. Paano sinimulan ng may-akda ang kwento?
2. Sino ang pangunahing tauhan ng kwento?
3. Anong pangyayari sa kwento ang nakapagpapabago sa di-mabuting pag-uugali ng ama?
4. Paano ipinakita ng ama ang kaniyang pagmamahal sa kaniyang anak?
5. Paano nagwakas ang kwento?
6. Anong kultura ng mga taga-Singapore ang masasalamatin sa kwentong ito?
7. Paano naman ipinakikita ng mga Pilipino ang pagmamahal sa mga namatay na mahal sa buhay? Magbigay ng dalawang halimbawa.
8. Bakit may uring makabanghay ang kwento?

c. **Panuto:** Bumuo o kopyahin ang kasunod na *Graphic Organizer* sa iyong papel at punan ng mga pangyayari mula sa binasang kwento ayon sa pagkasunod-sunod nito.

Pangalan: _____ Taon at Pangkat _____

<p>1</p> <p>_____</p> <p>Pamagat</p> <p>Tauhan:</p> <p>Tagpuan:</p>	<p>2</p> <p>Simula:</p>
<p>4</p> <p>Kasukdulan:</p>	<p>3</p> <p>Pataas na Aksyon</p>
<p>5</p> <p>Pababang Aksyon:</p>	<p>6</p> <p>Wakas:</p>

(Ikalawang Araw)

Alamin

1. nakasusuri ng maikling kwento batay sa pagkasunud-sunod ng mga pangyayari.
2. nakagagawa ng isang yugto-yugtong pagbuo ng mga pangyayari.

Balikan/Pagganyak

Mula sa mga larawan, bumuo ng isang yugtong-yugtong pangyayari. Gawing gabay ang graphic organizer sa ibaba.

https://www.google.com/search?q=picture+of+a+filipino+father&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=nb17_jBzRpZVecM%252CtqgZHqk03S_iakM%252C_vet=1&usg=AI4_-kS_-4Ue4kv0wii7GgXPosVnAPD-pA&sa=X&ved=2ahUKEwipnd2smtTqAhXax4sBHYwoCGUQ9QEWAXoECAoQHg&biw=1440&bih=789#imgsrc=KrUAPW98dKEwVM

https://www.google.com/search?q=picture+of+a+filipino+child&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=vaCvFTXBKmwMGM%252CFbuyQsYZNT.ITM%252C_vet=1&usg=AI4_-kS_-4Ue4kv0wii7GgXPosVnAPD-pA&sa=X&ved=2ahUKEwik5fCQo9TqAhVuFqYKHbUQBowQ9QEWBnoECAoQHg&biw=1440&bih=789#imgsrc=5rIqLmM3UVq_8M

https://www.google.com/search?q=picture+of+a+filipino+family+in+the+park&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=vh_jhYmMrzRmH6M%252C8R0eoconqKMMNM%252C_vet=1&usg=AI4_-kTGn02-qViq5dnoPt1IC7lvD7G-5g&sa=X&ved=2ahUKEw_j5vd-cpdTqAhVDCqYKHqVLC1I9Q9QEWAhOECAoQDw&biw=1440&bih=740#imgsrc=vh_jhYmMrzRmH6M

Suriin

Basahin at unawain ang akda at maglahad ng isang yugto-yugtong pangyayari mula sa halimbawang kwentong makabanghay.

Nang Minsang Naligaw si Adrian

(Ito'y Kuwento batay sa text message na ipinadala kay Dr. Romulo N. Peralta. Sa kaniyang muling pagsasalaysay, ang pangalan at ilang mga pangyayari ay pawang mga kathang-isip lamang)

Bunsong anak si Adrian sa tatlong magkakapatid, Siya lamang ang naiba ang propesyon dahil kapwa abogado ang dalawang nakakatanda sa kaniya. Dahil may kaya sa buhay ang pamilya, natupad ang pangarap niyang magiging isang doktor.

Lumaki siyang punong-puno ng pagmamahal mula sa kanyang mga magulang at mga kapatid na nakapag-asawa rin nang makapagtapos at pumasa sa abogasya. Naiwan siyang walang ibang iniisip kundi mag-aral at pangalagaan ang kaniyang mga magulang.

Matagumpay niyang natapos ang pagdodoktor at hindi nagtagal ay nakapagtrabaho sa isang malaking ospital. Ngunit sadya yatang itinadhana na matapos ang dalawang taon mula nang siyang maging ganap na doktor, pumanaw ang kaniyang pinakamamahal na ina. naiwan sa kaniya ang pangangalaga ng ama na noon ay may sakit na ring iniinda.

Malimit siyang mapag-isa sa tuwing nabibigyan ng pagkakataong makapagpahinga dulot na rin ng hindi maiwan-iwanan na ama. Naisin man niyang magtrabaho at manirahan sa ibang bansa katulad ng kaniyang mga kapatid, ang katotohanang may nakaatang na responsibilidad sa kaniyang balikang ang pumipigil sa kaniyang mangibang-bayan upang manatili sa piling ng ama at alagaan ito hanggang sa kahuli-hulihang yugto ng kaniyang buhay.

Inggit na inggit siya sa mga kasabayang doktor na nasa kanila nang lahat ang luho at oras na makahanap ng babaing makakasama habambuhay. Ayaw rin niyang mapag-isa balang-araw kapag nawala na ang kanyang ama.

Isang araw, habang nagpapahinga matapos ang halos limang oras na operasyon, nakatanggap siya ng tawag mula sa kasambahay na sinusumpong ng sakit ang kaniyang ama. Nagmamadali siyang umuwi at sa kabutihang palad, naagapan naman niya ang ama.

Bahay, Ospital, Bahay, Ospital. Paulit-ulit na takbo ng buhay na pakiramdam ni Adrian ay matatapos lamang kapag tuluyan nang mawala ang kaniyang ama. Hindi niya namamalayan, unti-unti niyang nararamdaman ang pagkaawa sa sarili. Nais niyang makawala sa responsibilidad at magkaroon ng panahon para sa sarili.

"Daddy, patawad po. Nais ko lamang na lumigaya sa buhay, Nasa katanghalian na po ako ng buhay ko. Ayaw ko pong mag-isa balang araw kapag kayo'y nawala."

Dahan-dahan niyang binuhat ang ama na halos hindi na rin makapaglakad nang maayos. Pinasan niya ang ama at isinakay sa kaniyang kotse. Walang imik na sumama ang ama.

Naglakbay sila halos isang oras. Nang sila'y nakarating sa isang lugar, huminto ang kotse at pinasan ni Adrian ang ama. Tinunton nila ang daan papasok sa isang kagubatan. Mabigat ang ama kaya paminsan-minsan ay tumitigil sila sa

lilim ng puno upang magpahinga. Wala pa ring imik ang ama habang binabali ang maliliit na sanga. Napansin niyang tumutulo ang luha ng anak.

“Bakit ka umiiyak?” tanong ng ama kay Adrian. “Wala po,Dad.”

Nagpatuloy sa paglalakad si Adrian na pasan-pasan ang ama.Patuloy rin ang pagtulo ng kaniyang luha. Alam niyang labag sa kaniyang kalooban ang kaniyang gagawin.maraming beses din silang tumigil upang magpahinga at paulit-ulit din ang pagbabali ng ama ng maliliit na sanga ng puno.Napansin ito ni Adrian.

“Bakit n’yo po binabali ang mga sanga ng puno sa tuwing tayo’y nagpapahinga, Dad?”tanong ni Adrian.

Tumugon ang ama na may ngiting namutawi sa kaniyang labi.

“Alam ko nais mo akong iligaw sa loob ng kagubatan. Anak,palatandaan ito na dito tayo dumaan,para sa pagbalik mo ay hindi ka maliligaw.”

Lalong bumilis ang pag-agos ng luha ng binata.Walang kaimik-imik,muling pinasan ni Adrian ang ama at natagpuan ang sariling bumabalik sa lugar kung saan sila nanggaling. Alam ni Adrian na hindi na siya maliligaw. Hinding-hindi na.

Isagawa

Isalaysay muli ang kwentong “ Nang Minsang Naligaw si Adrian” sa pamamagitan ng yugto-yugtong pagbuo ng mga pangyayari.

(Ikatlong Araw)

Alamin

1. Nasusuri ang mga pangyayari at ang kaugnayan nito sa kasalukuyan sa lipunang asyano batay sa napakinggang akda.
2. Naisa-isa ang mga bahagi ng kwentong makabanghay.

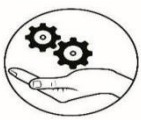
Balikan

Sa kwentong “Nang Minsang Naligaw si Adrian” ,ibigay kung anong bahagi ng kwento makikita ang mga sumusunod na pangyayari. Sa Simula, Gitna o sa Wakas. Isulat sa patlang ang iyong sagot.

_____ Pinasan ni Adrian ang ama at natagpuan ang sariling pabalik sa lugar na kanilang pinanggalingan.

_____ Naiwan ang responsibilidad sa pag-aalaga ng maysakit na ama dahil kapwa may-asawa na ang kanyang dalawang kapatid.

_____ Nakatanggap si Adrian ng tawag mula sa kasambahay na sinumpong sa sakit ang ama.

Pagyamanin

Gawain 1

Panuto: Mula sa Kwentong “Ang Ama”. Magbigay ng katangian ng ama at pangyayari sa kwento na nagpapakita ng mga nabanggit na katangian.

Katangian ng ama	Bahagi/pangyayaring nagpapatunay
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Gawain 2

Panuto: Magtala ng mga pangyayari sa iyong lipunan na nauugnay sa akdang binasa:

Pangyayari sa kasalukuyang lipunan	Akdang “Ang Ama”
Hal. Kahirapan sa buhay	Hal. Kasalatan sa buhay ng pamilya
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

(Ikaapat na Araw)

Alamin

- Nasusuri ang maikling kwento batay sa ;paksa,mga tauhan,pagsunod-
sunod sa mga pangyayari,estilo sa pagsulat ng awtor ,iba pa.
- Nakabubuo ng buod sa kwentong binasa ayon sa pagkasunod-sunod ng mga pangyayari.

Balikan

Kung ikaw ang magbibigay ng wakas sa kwentong “Ang Ama”, Paano mo ito wawakasan?

Bumuo ka ng sarili mong wakas ayon sa gusto mong mangyari.

Tayahin

Panuto: Basahin at unawain ang mga katanungan at piliin ang pinakatamang sagot sa mga pagpipilian. Isulat sa papel ang sagot. (Huwag kalimutang isulat ang pangalan, taon at pangkat at bilang ng modyul)

1. Ang Kwentong “Ang Ama” ay mauuri bilang isang kwentong _____;
A. kababalaghan   B. makabanghay   C. katutubong-kulay   D. pangtauhan
2. Sino ang pangunahing tauhan ng kwentong “Ang Ama”?
A. Mui Mui   B. ama   C. ina   D. Lau Soh
3. Ang maikling kwentong “Ang Ama” ay akdang mula sa _____.
A. Taiwan   B. Hongkong   C. Singapore   D. Thailand
4. Ito ay bahagi ng banghay kung saan nagpapakita ng kapana-panabik na pangyayari sa kwento.
A. simula   B. pababang aksyon   C. kasukdulan   D. wakas
5. Ang mga akdang “Ang Ama” at “Nang Minsang Naligaw si Adrian” ay halimbawa ng tekstong _____;
A. nagsasalaysay   C. nangangatwiran
B. naglalarawan   D. nagpapasaring
6. “Sinira ng ulan ang malaking bahagi niyon, pero sa natira sa kanilang nailigtas nagsalo-salo sila tulad sa isang piging na alam nilang ‘di nila mararansang muli.” Sa anong bahagi ng kwento ang pahayag na ito?
A. simula   B. pataas na aksyon   C. kasukdulan   D. wakas
7. “Bunsong anak si Adrian sa tatlong magkakapatid, Siya lamang ang naiba ang propesyon dahil kapwa abogado ang dalawang nakakatanda sa kaniya.” Ano ang ipinakilala sa unang bahagi ng kwentong “Nang Minsan Naligaw si Adrian”?
A. tagpuan   B. tauhan   C. pangyayari   D. kaganapan
8. Ang kaniyang amo ay may matigas na loob pero mabait na tao, ang salitang sinalungguhan ay halimbawa ng _____;
A. denotatibo   B. tayutay   C. konotatibo   D. idioma
9. Ito ay ang maayos o masinop na daloy ng magkakaugnay na pangyayari sa mga akdang tuluyan tulad ng maikling kwento ,alamat,nobela at iba pa.
A. banghay   B. balangkas   C. buod   D. talata
10. Anong bahagi ng banghay kung saan, masusulosityunan o matamo na ang suliranin na kinakaharap lalo na sa mga mabubuting tauhan?

- c. simula   B. pababang aksyon   C. kasukdulan   D. wakas

(Para sa Bilang 11-15)

Panuto: Ayusin ang mga pangyayari sa akda ayon sa tamang pagkasunod-sunod sa pamamagitan ng paglalagay ng titik **A** hanggang **E** sa mga sumusunod na patlang.

- _____ 11. Namatay si MuiMui at tanging ang ina lamang ang umiyak. Ilang taganayon ay dumating upang makiramay.
- _____ 12. Takot at pananabik ang nararamdaman ng mga bata sa tuwing hinihintay nila ang kanilang ama.
- _____ 13. Sa libingan lumuhod at dinukot ng ama ang mga laman ng supot at inilapag sa puntod ng anak at buong pagmamahal na kinausap ito.
- _____ 14. Natatandaan ng mga bata ang isa o dalawang okasyon na sinorpresa sila ng ama na sadyang nag-uwi ng dalawang supot ng pansit na guisado.
- _____ 15. Kapag umuwi nanag lasing ang ama ay ilalayo ng mga bata si MuiMui, ang batang sakitin at palahalinghing na parang kuting.

Sanggunian

Panitikang Asyano (Kagamitan ng Mag-aaral sa Filipino)
Para sa mga larawan at halimbawa ng graphic organizer

https://www.google.com/search?q=picture+of+a+filipino+father&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=nbl7jBzRpZVecM%252CtgZHqk03SjakM%252C&vet=1&usg=AI4-kS1YdLOFnaC_zMJJDk89VAf6JH3gw&sa=X&ved=2ahUKEwipnd2smtTqAhXax4sBHYwoCGUQ9QEwAXoECAoQHg&biw=1440&bih=789#imgrc=KrUAPW98dKEwVM

https://www.google.com/search?q=picture+of+a+filipino+child&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=vaCvFTXBKmwMGM%252CFbuyOQsYZNTJTM%252C&vet=1&usg=AI4-kS-4Ue4ky0wii7GgXPosVnAPD-pA&sa=X&ved=2ahUKEwik5fCQo9TqAhVuFqYKHbUQBowQ9QEwBnoECAoQHq&biw=1440&bih=789#imgrc=5rJqLmM3UVq_8M

<https://www.google.com/search?q=picture+of+filipino+family+in+the+park&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=ybJhYmMrzRmH6M%252C8ROeoconqKMMNM%252C&vet=1&usg=AI4-kTgn02-qVjq5dnoPtLJC71vD7G-5g&sa=X&ved=2ahUKEwj5vd-cpdTqAhVDCqYKHQvLCLIQ9QEwAHOECAoQDw&biw=1440&bih=740#imgrc=ybJhYmMrzRmH6M>

<https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=sample+of+graphic+organizer&sa=X&ved=2ahUKEwif5qW2uDqAhWGA4gKHQJoB8QQ7A16AgKEEA&biw=1440&bih=789#imgrc=KvcMbDiUAKLDM>

Susi sa Pagwawasto

FILIPINO 9

MODULE 1

SUSI SA PAGWAWASTO/ANSWER KEY

ISAGAWA A.(Unang Araw)